

KS 2025/0163

Datum: 2025-09-30

Kommunledningskontoret

Annette Lindell

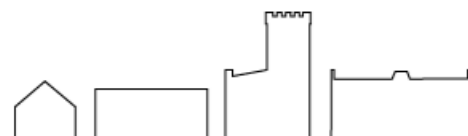
Linda Marklund

Platser där kamerabevakning kan införas

Innehåll

Sammanfattning	4
Bakgrund, uppdrag.....	5
Upplägg, innehåll och fokus	5
Syfte.....	6
Metod.....	6
Material	6
Lägesbild beträffande brott.....	7
Allvarlig eller omfattande brottslighet - allmän plats.....	7
Våldsbrott – misshandel och rån uppdelat på statistikområde (DeSO).....	7
Övrig allvarlig men ej omfattande skada	8
Omfattande brottslighet – tillgrepp/stöld.....	9
Erfarenhet från tidigare dialoger om kameror - Tranholmen och Edsviksvägen.....	10
Fastighet och verksamhet, allvarliga eller omfattade brott	10
Framtida brott i utomhusmiljö	11
Terrorbrott och sabotage från främmande makt.....	12
Kamerastrategi – ett system utifrån befintliga kameror.....	13
Polisens kartläggning av platser för kamerabevakning	13
Alternativa metoder.....	14
Juridiska förutsättningar för kamerabevakning	15
Intresseavvägningen.....	15
Behov av kamerabevakning som särskilt ska beaktas.....	17
Omständigheter kring själva kamerabevakningen som ska beaktas särskilt.....	18
Konsekvensbedömning, artikel 35 i dataskyddsförordningen.....	18
Tillsyn och sanktioner	20
Kungälvsfallet 2023, – tillståndsplikt gällde trots anonymiseringsteknik.....	20
Granit Bostad 2024, endast skäligt att bevaka garaget och skyltar ska uppdateras.....	21
Fallet Aspuddens skola, 2023, val av rättslig grund och oskäligt stor yta bevakad	22
Exempel, intresseavvägningar i olika miljöer	22
Exempel skola	22
Exempel Mörbyplan torget vid Mörby Centrum	23

Exempel vägnät och infarter/utfarter	23
Vilka kameror gör nytta på vilken plats?.....	24
Enligt rapporter och sammanställningar	24
<i>Hinder och möjligheter med användning av filmmaterial.....</i>	<i>24</i>
Lokala erfarenheter av kamerabevakning	25
<i>Erfarenheter från Vendevägen</i>	<i>25</i>
<i>Erfarenheter från polisens kameror vid Djursholms torg, mobil kamera med mera</i>	<i>27</i>
Analys	27
Kostnader	31
Slutsats	31
Bilagor.....	33
Referenser	33
Rekommenderad läsning/lyssning.....	34

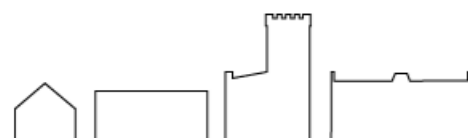

Diagram 1) Fördelning av brott i Danderyd 2024 (%)	7
Diagram 2 Antal bostadsinbrott 2010–2024.....	9
Diagram 3) Antal polisanmälda brott, kamerabevakat område vid Vendevägen 2014-del av 2025	26
Diagram 4) Antal polisanmälda brott vid parkeringar runt Danderyds Sjukhus 2015-del av 2025 ("kontrollområde", används för att jämföra utveckling vad gäller förekomst och brottstyp)	27
Diagram 5) Antal polisanmälda brott, urval av platser, 2020-del av 2025	30
Heatmap 1) Stöld ur fordon (9828) 2023–2024	10
Heatmap 2) Stöld av bildelar - interiör eller exteriör, motorfordon, husvagn, släp (9827) 2023–2024	10
Heatmap 3) Stöld av bil, MC eller moped (0801, 0802, 0803, 0804) 2023–2024. Fullbordade och försök.....	10
Tabell 1) Polisanmäla brott, misshandel och rån 2022–2024.....	8
Tabell 2) Polisanmälda brott för ett urval av platser 2015-del av 2025 (antal och medelvärde per år).....	30
Tabell 3) Kostnader vid kamerabevakning, Fasta och löpande kostnader vid implementering och drift.....	31
Figur 1) Karta 2025, Trafikverkets placering av kameror	13
Figur 2) Bild av Vendevägens parkering tillika tillåtet kamerabevakningsområde	25

Sammanfattning

Den 3 mars 2025 uppdrog kommunstyrelsen åt kommunledningskontoret att föreslå platser där kamerabevakning kan införas med hänsyn till de lagändringar som nyligen trätt ikraft (KS 2025/0163).

Föreliggande utredning syftar till att identifiera platser enligt uppdraget och bygger på en sammanvägning av olika värden såsom effekter på förekomst av brott, effekter på utredning av brott, sannolikhet att klara lagkrav, en uppskattning av befolkningens uppfattning om lämpliga platser samt eventuella bieffekter.

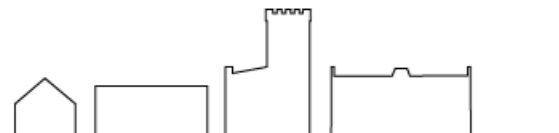
De olika platserna som föreslås har utretts översiktligt. För det fall att kommunstyrelsen beslutar att gå vidare i processen med att kamerabevaka en plats krävs en ytterligare fördjupad analys i enlighet med gällande lagkrav¹. En sådan analys ska redogöra för den rättsliga grunden för bevakningen inklusive värderingar, konsekvensanalyser, och intresseavvägningar.

Utredningen visar att kraven för kommuner att få kamerabevaka en plats dit allmänheten har tillträde är oförändrade, med undantag av en aspekt och det är att efterlevnaden av lagen numera regleras genom tillsyn i stället för genom tillstånd, vilket förväntas ha tidsbesparande effekter. Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) utför tillsyn och kan kräva att kamerabevakning upphör och utdöma viten.

Utredningens slutsatser är:

- 1) att skolgårdar, torg och parkeringar generellt sett kan övervägas för kamerabevakning
- 2) att tre specifika platser, vissa under särskilda tider, har prioriterats utifrån jämförelser med de platser som nämns under punkt 1
- 3) att en plats kan övervägas utifrån de specifika förutsättningar som råder där Tre specifika platser kan prioriteras vid fortsatt utredning (2):
 - Mörbyplan, nattetid
 - Danderyds gymnasiums skolgård nattetid

¹ För varje enskild plats måste kommunen kunna motivera kamerabevakningen och ställa värdet av effekterna mot påverkan på de bevakade personernas integritet. Dessutom kan avvägningar komma att involvera flera aktörer beroende på vald plats. Exempel på sådana relevanta aktörer är Trafikverket, Skandiafastigheter, Vägverket, Regionen.

- Utomhusparkeringarna vid Enebyängen eller vid Mörby Centrum Norra.

Den tredje slutsatsen var att ytterligare en plats kan förslås för vidare utredning, och det är "bron över Danderydsvägen" det vill säga vägen mellan Fribergaskolan och Mörby Centrum. Valet av den platsen följer inte samma logik som de övriga föreslagna platserna. Trots att det förekommer få kända incidenter på platsen är vissa av dem av mycket allvarlig karaktär. Varje år inkommer rapporter om att bilar har tvingats väja för eller skadats av stenar eller snöbollar som kastas från individer på bron. En åtgärd skulle kunna vara att sätta upp en sensor som kopplas till en bevakningscentral som kan aktivera en kamera, sända meddelanden samt tillkalla väktare eller liknande resurser (polis eller personal från de närliggande skolorna/fritidsgårdarna) till området.

Bakgrund, uppdrag

Den 3 mars 2025 uppdrog kommunstyrelsen åt kommunledningskontoret att föreslå platser där kamerabevakning kan införas med hänsyn till de lagändringar som nyligen trätt ikraft (KS 2025/0163). Av ärendet framgår att kamerabevakning önskas "där det är motiverat" samt att ett följande perspektiv bör beaktas:

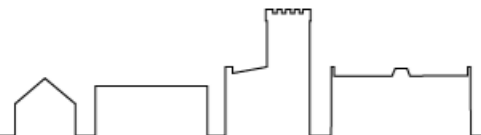
- Platser där det förekommer brott med allvarliga eller omfattande konsekvenser
- Platser som är strategiskt viktiga för att motverka allvarlig/omfattande brottslighet
- Platser där det idag inte förekommer brott men där det finns risk för framtida allvarlig eller omfattande brottslighet

Upplägg, innehåll och fokus

Utredningen är huvudsakligen fokuserad på bevakning utomhus där allmänhet har tillträde. Platserna har valts utifrån flera aspekter, såsom att de för allmänheten ska framstå som logiska och ändamålsenliga, samt utifrån brottslighet och förväntad effekt. Urvalet ska i första hand omfatta platser där nyttan bedöms tillföra ett värde för befolkningen som helhet och inte gynna enskilda intressen.

Lägesbilder över brottsligheten, både generellt och vid olika platser, har tagits fram och utgör underlag för bedömningen av olika platserns lämplighet. Bedömningen bygger även på kunskaper om kamerabevakning som metod och vilka effekter som kunnat påvisas.

Slutsatsen presenteras som förslag på platser som generellt kan övervägas för kamerabevakning samt en lista på specifika platser som av olika skäl lämpar sig att fortsätta

utreda inför ett framtida beslut. Ifall beslut fattas om att gå vidare i processen behöver den initiala avvägningen fördjupas med fullständig intresseavvägning samt en konsekvensanalys beträffande personuppgifter i enlighet med lagkraven för kamerabevakning.

Slutsatserna består av förslag på platser för kamerabevakning. Det bör förtydligas att detta inte innebär att utredningen har tagit ställning till om det är önskvärt att kamerabevaka platserna eller vilka effekter som kan förväntas. En sådan bedömning efterfrågades inte inom ramen för uppdraget.

Lagen om kamerabevakning beskrivs i korthet. Vissa vanliga avvägningar belyses med exempel hämtade från vägledningar och rättsfall. Kostnader och alternativa metoder för att förebygga brott beskrivs. En annan aspekt som utreds är under vilka omständigheter kommunal kamerabevakning på allmän plats kan anses harmoniera med lagstiftning om kommunalt ansvar. Kamerabevakning i egna verksamheter, av kommunala värden av annat slag samt fastigheter beskrivs kortfattat².

Syfte

Syftet med föreliggande utredning är, i enlighet med kommunstyrelsens formulering, "att föreslå platser för kamerabevakning med hänsyn tagen till den nya lagstiftningen".

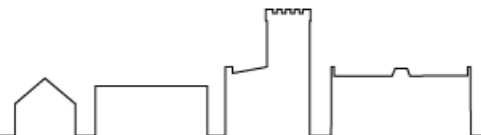
Metod

Utredningen omfattar en sammanställning av insamlat material, analys samt slutsatser. Synpunkter från förvaltningarna har inhämtats via förvaltningscheferna och föredragits vid kommunens ledningsgrupp 2025-09-10.

Material

Det material som legat till grund för utredningen utgörs av: polisanmälda brott, samtal med polis, väktare och andra (interna och externa) relevanta aktörer med lokalkännedom, erfarenheter från existerande kamerabevakning, samtal med forskare, information från sakkunniga i andra kommuner, dialog med säkerhetsföretag, kunskapssammanställningar och rättsfall.

² Det pågår ett arbete med att införa styrande dokument som avser att reglera det systematiska arbetet med kamerabevakning i egna verksamheter och avsikten var att inte föregripa det. Översyn av säkerhet sker i det löpande arbetet, bland annat beträffande skyddsvärd infrastruktur, värdefullt gods och känsliga uppgifter.

Lägesbild beträffande brott

Danderyds kommun är en förhållandevis trygg kommun med få brott och ordningsstörningar jämfört med många andra storstadskommuner. Dock har kommunen relativt hög förekomst per invånare beträffande polisanmälda tillgreppsbrott såsom bostadsinbrott, stöld av fordon/cyklar samt stölder från/ur fordon. Förekomst av bedrägerier per invånare är också hög i jämförelse med många andra närliggande kommuner. Det bör noteras att mörkertal, polisens prioriteringar och anmälningsbenägenhet varierar mellan olika brottstyper och områden. Därför är det svårt att jämföra polisanmälda brott utan att beakta dessa skillnader.

Skadegörelse (inklusive klotter) och stölder utgör hälften av de polisanmälda brotten i kommunen. Fördelningen har varit likartad de senaste tre åren 2022–2024. Statistiken inkluderar både försök till brott och fullbordade brott.

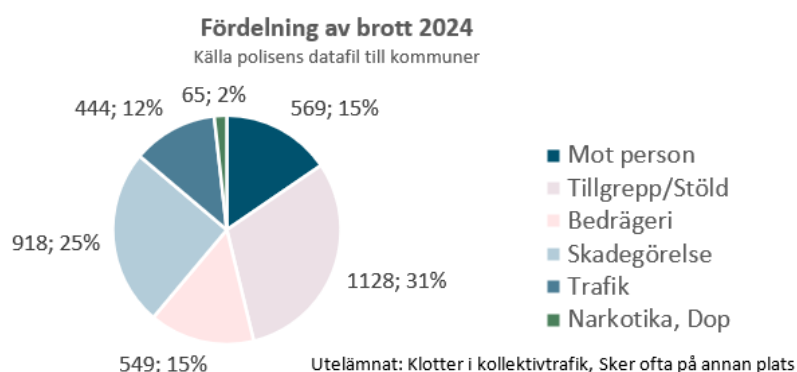

Diagram 1) Fördelning av brott i Danderyd 2024 (%)

Ett styrande dokument för det brottsförebyggande arbetet är kommunens och polisens handlingsplan mot brott och för trygghet 2023–2026 (Danderyds Kommun). Handlingsplanen bygger på en lägesbild skapad 2022 och föreskriver att det är prioriterat att arbeta mot våldsbrott (inkluderat brott i nära relation), tillgrepp och bedrägerier.

Allvarlig eller omfattande brottslighet - allmän plats

Anmälningar av misshandel och rån har kartlagts för att få en bild av den allvarliga brottsligheten. Tillgrepp har studerats för att kartlägga brottslighet som är omfattande

Våldsbrott – misshandel och rån uppdelat på statistikområde (DeSO)

I medeltal har 40 rån och misshandelsbrott polisanmälts per år under 2022–2024. Grov misshandel är mindre vanligt, i spannet 1–5 anmälningar per år. Då kommunens DeSO-

områden (totalt 20 områden) jämförs, framgår det tydligt att de områden som omfattar de stora knutpunkterna Mörby Centrum och Danderyds sjukhus i högre grad drabbas av våldsbrott.

Tabell 1) Polisanmäla brott, misshandel och rån 2022–2024

Polisanmälda brott - misshandel utomhus samt rån 2022–2024

DeSO-område	misshandel ute	rån	totalt	brott per år
Mörby	26	5	31	10,3
Sjukhuset	25	3	28	9,3
Slottet	9	3	12	4,0
Berga - Rinkeby	11	1	12	4,0
Sätra äng	4	2	6	2,0
Mörbyskogen	1	4	5	1,7
Ösby	4	1	5	1,7
Valevägen norra	4	1	5	1,7
Ekeby	2	2	4	1,3

Övrig allvarlig men ej omfattande skada

En önskan från kommunstyrelsen var att brott av allvarlig karaktär beaktas. Det är känt att det årligen inträffar brott som kan få allvarliga konsekvenser vid ”bron över Danderydsvägen”. Även om incidenterna är få kan kamerabevakning övervägas. Problemen handlar om att stenar eller snöbollar kastas från bron. I polisanmälningar och tips från allmänhet beskrivs att bilrutor skadats av kastade föremål och att bilar varit nära att köra av vägbanan. En sensor som kopplas till en bevakningscentral som i sin tur kan tillkalla väktare eller andra resurser (polis, fältare med flera) skulle kunna minska antalet incidenter³.

³ Att sätta upp sensorer är en metod som bör övervägas som en ersättning eller komplement till att sätta upp kameror, dels då det minskar risken för felaktig hantering av personuppgifter, dels för att sensorer kan vara mer effektivt i brottsbekämpande syfte.

Kameror kopplade till högtalare, så att operatören kan tilltala gärningspersoner, kan också vara effektivt för att stoppa pågående brott.

Omfattande brottslighet – tillgrepp/stöld

Vanliga typer av brottslighet i Danderyds kommun är skadegörelse, ordningsstörningar, klotter och tillgrepp. Bostadsinbrott är relativt vanligt förekommande, trots en minskning med början 2018. Bostadsinbrott kan vara en stor källa till oro hos de som drabbas och deras grannar. De är över tid tämligen spridda över hela kommunen.

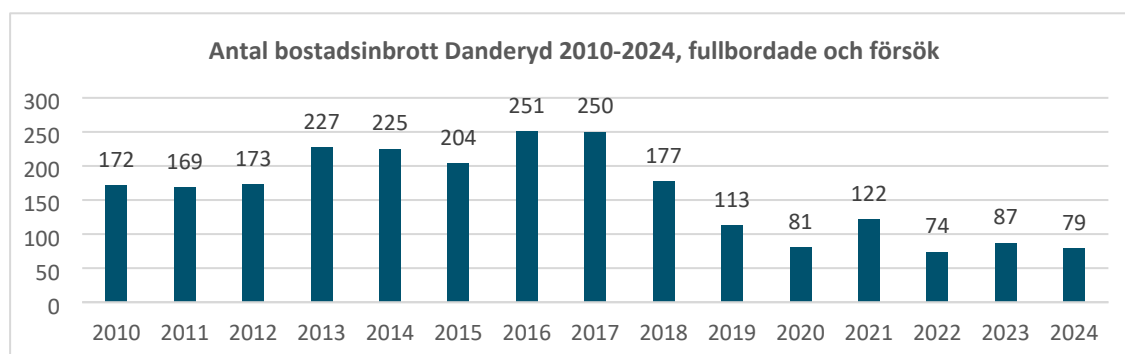
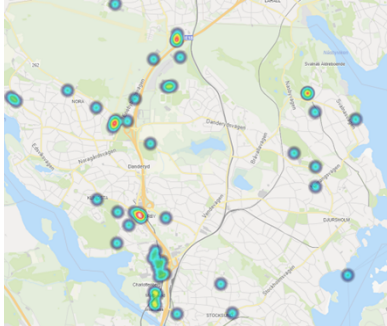

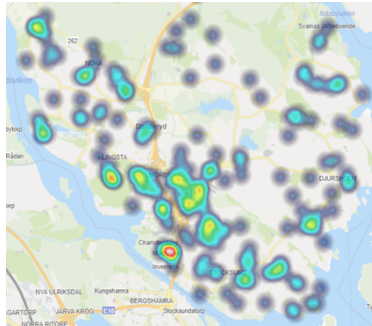
Diagram 2 Antal bostadsinbrott 2010–2024

Eftersom tillgrepp delvis kan förebyggas genom kamerabevakning (se kapitel "Vilka kameror gör nytta på vilken plats?") har en kartläggning av tillgrepp av fordon, delar av fordon och stöld ur fordon under åren 2023–2024 genomförts (se tre figurer med Heatmaps 1–3 nedan). Förenklat kan konstateras att stöld av bildelar (inre och yttre) samt stöld och försök till stöld av motorfordon är koncentrerade till områden där huvudleder och knutpunkter sammanstrålar, såsom E18, Inverness, Mörby Centrum, Danderyds Sjukhus, Vendevägen och Mörbyleden. Därutöver finns ett tydligt kluster av fordonsstöld i östra Stocksund.

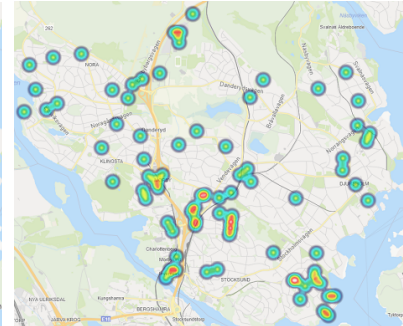
Heatmap 1) Stöld ur fordon (9828)
2023–2024

Heatmap 4) Stöld av bildelar -
interiör eller exteriör, motorfordon,
husvagn, släp (9827) 2023–2024

Heatmap 7) Stöld av bil, MC eller
moped (0801, 0802, 0803, 0804)
2023–2024. Fullbordade och försök

Erfarenhet från tidigare dialoger om kameror - Tranholmen och Edsviksvägen

Vid olika tillfällen har boende på Tranholmen samt fastighetsägare och företag längs Rinkebyvägen och Edsviksvägen tagit kontakt med kommunen med anledning av brottslighet. Det har handlat om stölder av fordonsdelar, stölder ur bil och stölder av fordon och maskiner. Bränslestölder (slangning) och skadegörelse på fordon har också förekommit. Några bilföretag hade under en period stora problem med bildelsstölder. Då olika brottsförebyggande åtgärder diskuterats till följd av de här incidenterna har kameror nämnts som ett alternativ. Kommunen har i samverkan med polis gjort sammanställningar av brott, samt inspektioner av platserna.

En tidigare bedömning av anmälda brott på Tranholmens parkering visade att antalet incidenter per år är för få för att kamerabevakning ska kunna ge en påvisbar effekt på brottsnivån. Däremot kan en kamera ge effekter vid utredning av brott vilket också kan vara en rättslig grund för att kamerabevaka. En kartläggning av anmälda brott under en period av sex år 2017–2022⁴ genererade 12 anmälningar. Stöld från motordrivet fordon (5), stöld av cykel (3), stöld motorcykel (1), skadegörelse motorfordon (1), självtäkt/olovlig kraftledning (1) samt ringa stöld (1)

Fastighet och verksamhet, allvarliga eller omfattade brott

Verksamheter som skolor och omsorginrättningar kan vilja skydda personal, elever och klienter samt tillgångar och resurser som av olika skäl bedöms skyddsvärda. I nuläget finns

⁴ Mer exakt uttryckt 1 jan 2017 fram till 2 dec 2022

ett fåtal sådana kameror i kommunen⁵. Fler förfrågningar om att införa kamerabevakning förväntas framöver. Arbeta med att systematisera det arbetet har påbörjats. Ett behov av styrdokument och samordning har identifierats.

Det förekommer några gånger per år att personer (barn) klättrar upp på taken på vissa skolbyggnader. Förutom risken för skador på taken finns även en risk att barnen själva skadas. Därför finns kamerabevakning installerad på vissa tak. Larmcentralen aktiveras av kamerans sensorer. De av kommunen inhyrda väktarna tillkallas. Ibland försvinner barnen vid väktarens ankomst, och ibland hinner väktaren upp dem och tar ett allvarligt samtal med dem. I vissa fall är det förbipasserande som larmar polis eller väktare.

Det finns exempel på skolor i landet som har satt upp kameror för att förebygga och utreda hot och våld mellan elever och/eller elever och personal. Ett annat motiv är att kunna kamerabevaka vid pågående dödligt våld. Allmänt kan sägas att IMY i många fall inte bedömt det berättigat att kamerabevaka inne i skolor eftersom personal och elever vistas där så det krävs mycket goda skäl för att kamerabevaka på grund av att integritetsintresset är högt. Ett undantag är kameror som endast tillkopplas i samband med larm om en krissituation. Rättspraxis för skolor beskrivs mer utförligt i kapitel 5.7

Vissa kommuner, exempelvis Järfälla, har satt upp kameror vid återvinningsstationer för att förhindra och utreda dumpning av sopor vid obemannade återvinningsstationer⁶.

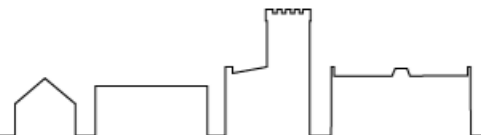
Framtida brott i utomhusmiljö

Inom ramen för kommunstyrelsens uppdrag ska framtida brottslighet beaktas. I det följande beskrivs några sådana tendenser beträffande brottslighet.

En samhällsutveckling som kan noteras är en ökning av grov våldsbrottslighet, såsom sprängningar och skjutningar. Det går också att se att de kriminella nätverken går från att vara lokala till nationella och globala. De ledande gestalterna kan finnas i ett annat land och

⁵ Det kan förtydligas att det finns andra metoder för skydd och säkerhet som används. Kommunens fastigheter har larm och ronderas i stort sett dagligen av väktare. Syftet är bland annat att förhindra olaga intrång, inbrott, stöld och skadegörelse.

⁶<https://www.jarfalla.se/nyheter/nyheter/artiklar/kamerorformindrenedskrapningochokadtrygghet.5.62958d7918cdc60889427494.html#:~:text=Nu%20finns%20kameror%20vid%20tre,%2C%20kommunstyrelsens%20ordf%C3%B6rande%20i%20J%C3%A4rf%C3%A4lla.>

rekrytera lokala utförare, ett fenomen som av polis ibland kallas ”global brottslighet”. Det förekommer att barn rekryteras av främmande makt eller internationella kriminella nätverk.

Störningar av infrastruktur, digital, teknisk eller övrig infrastruktur har också ökat. I ett internationellt perspektiv kan kidnappning, vedergällningar, hatbrott, extremistiskt motiverade brott och sabotage indikera en svensk framtid i ett ”värsta scenario”. Teknik som utvecklas såsom drönare, självstyrda fordon och robotar kan komma att användas även för brottsliga ändamål vilket delvis kan sägas ske redan nu.

Brott som förekommer i olika hög grad i Danderyds kommun, och som i ett värsta scenario skulle kunna öka, kan vara:

- inbrott eller tillgrepp av bil genom att gå in i ett hus och ta bilnycklar när ägarna är hemma vilket ökar risken för konfrontationer
- bedrägerier med fysisk vishing eller föregivande av allmän ställning
- hot om sprängning (utpressning)

Terrorbrott och sabotage från främmande makt

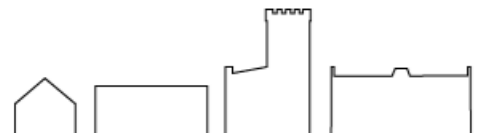
I Säpos årsrapporter har det under flera år identifierats aktörer som kan ha intresse av att sabotera eller påverka Sverige.

- Hot från främmande makt – främst Ryssland
- Våldsbejakande extremism med fortsatt hög aktivitet från islamistiska och högerextrema rörelser
- Ökad hybridpåverkan – inklusive cyberattacker, desinformation och underrättelseverksamhet.
- Sårbarheter i samhällsviktig verksamhet – särskilt inom energiförsörjning, transport och kommunal infrastruktur.

De beskrivna hotbilderna bör vägas in i en framtida kamerabevakningsplan. Det är många svenska aktörer som påverkas: region, län, polis, militär, stat och myndigheter med påverkan på berörda områden såsom infrastruktur. Planeringen vinner på att samordnas.

Inom ramen för denna utredning kan det konstateras att kommunen kan hävda att knutpunkter och platser med många människor riskerar att utsättas för attentat. Det är dock oklart om det kommer att godkännas som rättslig grund.

Terrorhotnivån har påverkats av bedömningar av hur mycket Sverige globalt sett figurerar i sociala media. Det innebär att hotbilden kan skifta beroende på mediabilden av Sverige. Ett

känt exempel är LVU-kampanjen som riktat blickar mot svensk socialtjänst. En strategi skulle därför kunna vara att införskaffa mobila kameror.

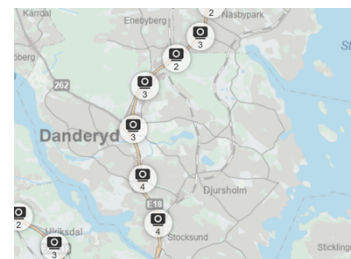
Kamerastrategi – ett system utifrån befintliga kameror

Ibland är det inte en kamera som ensam förebygger och möjliggör utredning av brott. Polisen kan behöva material från flera kameror för att kunna följa ett händelseförlopp. Det är därför av intresse att känna till hur polisen resonerar och arbetar samt vilka andra aktörer som kan ha inspelat material. Ett av skälen till att kommunen installerade kameror på Vendevägen var att de skulle kunna användas för att kartlägga just sådana händelsekedjor. Det bör dock poängteras att Integritetsskyddsmyndigheten inte har beaktat nytta utifrån dessa aspekter och tycks ha fått stöd för denna linje i domstolsavgöranden.

Några gånger per år begär polisen ut film från kameror på platser där allmänhet har tillträde. Det kan vara Skandiafastigheters kameror i Mörby köpcentrum, kommunens kamera vid Vendevägens infartsparkering eller kameror vid busstationer och i tunnelbanan. I vissa fall begärs material ut eftersom gärningspersoner har passerat platserna på väg till eller från ett brott. Trafikverket har även kameror längs E18 i Danderyds kommun med ändamålet vägtrafikledning. Polisen har kännedom om dessa kameror och kan i vissa fall begära ut material.

Placering av Trafikverkets kameror publiceras offentligt och uppdateras vid behov. Informationen finns i Trafikverkets applikation www.trafiken.nu (urklipp från applikationen 2025-08-29, se bild till höger)

Utöver den nämnda kamerabevakningen finns kameror som privatpersoner har installerat på sina tomter, i sina fastigheter eller i sina fordon.

Figur 1) Karta 2025, Trafikverkets placering av kameror

Polisens kartläggning av platser för kamerabevakning

LPO Södra Roslagen har gjort en analys av platser i Danderyd där kamerabevakning skulle kunna användas. Alla lokalpolisområden gavs möjlighet att inkomma med egna förslag för att möjliggöra en polisiär bedömning av vilka platser som skulle prioriteras. Förslagen från LPO Roslagen fick dock inte gehör.

LPO Södra Roslagens förslag på platser för polisiär kamerabevakning (se Bilaga 1” LPO Roslagens förslag på polisiär kamerabevakning” för bilder på bevakningsområden och kamerapunkter):

- Mörby Centrum, båda torgen och Golfvägen
- Danderydsvägen/Rinkebykorset
- Vendevägen/Mörbyleden (rondell)
- Danderydsvägen Stocksundsbron

Ett polisärt syfte med kamerabevakning vid motorvägar och infarter är att kunna identifiera fordon och personer på väg till eller från brott. Det kan exempelvis röra sig om fordon som transporterar stöldgods mellan kommuner och passerar genom Danderyds kommun.

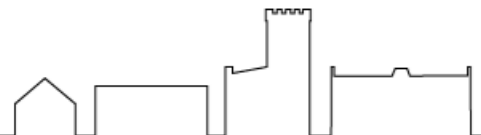
Ett syfte med att kamerabevaka Mörby Centrums båda torg och Golfvägen är att dessa platser har en jämförelsevis hög förekomst av brott och i den omedelbara närheten.

Teoretiskt sett skulle kamerabevakning vid trafikleder kunna motverka inbrott och andra tillgrepp. I de fall där det finns signalement, registreringsnummer eller liknande blir personer eller fordon sökbara. I praktiken är det i nuläget tveksamt om det finns resurser att nyttja sådan data på ett önskvärt sätt. Redan idag finns en stor mängd data från privata kameror som inte används.

Alternativa metoder

Enligt gällande lagstiftning ska alternativa metoder prövas innan kameraövervakning övervägs (IMY, Vägledning vid kamerabevakning, 2023). Utvärderingar visar ofta att en kombination av flera metoder har störst förebyggande effekt. I det följande ges en beskrivning av några metoder som bör övervägas innan kamerabevakning ses som ett alternativ.

- Allmänt brottsförebyggande metoder (att ändra sammansättningen av människor på en plats eller dess funktion, så kallad ”placemaking”, förbättrad orienterbarhet, överblickbarhet, belysning eller annan förvaltning)
- Bevakning eller trygghetsvårdar
- Sensorer, inkluderat sensorer som larmar. Sensorer kan exempelvis reagera vid höga röster, vid beröring eller känna av vissa ämnen såsom rök. Sensorer kan även kopplas till kameror.

Juridiska förutsättningar för kamerabevakning

Reglerna om kamerabevakning finns huvudsakligen i kamerabevakningslagen⁷ men även dataskyddsförordningen är reglerande.

Sedan den 1 april 2025 krävs inte tillstånd från någon myndighet för att en kommun ska kunna använda kamerabevakning i sin verksamhet. Kommunen ska i stället själv göra en bedömning av om lagkraven för att kamerabevaka är uppfyllda. Bedömningen ska dokumenteras och sparas i minst fem år efter det att bevakningen upphörde⁸. Kommunen är även skyldig att ha en förteckning över sin kamerabevakning⁹. Efterlevnaden följs upp genom Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn. Detta beskrivs mer utförligt i kapitel "Tillsyn och sanktioner".

För att en kommun ska få använda sig av kamerabevakning krävs dels att den är *nödvändig* för att utföra en uppgift av allmänt intresse, dels att intresset av kamerabevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad (*intresseavvägning*)¹⁰.

I prövningen av om kamerabevakningen är nödvändig ingår att pröva om syftet med att använd kamerabevakning kan uppnås med *mindre ingripande* åtgärder (Beskrivet i ovan kap 4.4.1 "Alternativa metoder"). Denna bedömning ska göras före intresseavvägningen.

Inget av undantagen från kravet på att göra en intresseavvägning som finns i kamerabevakningslagen¹¹ är tillämpliga då en kommun önskar använda kamerabevakning (förutsatt att kommunen inte bedriver kollektivtrafik).

Eftersom allt som en kommun lagligen får göra är en uppgift av allmänt intresse ligger fokuset i denna utredning på intresseavvägningen.

Intresseavvägningen

Vid intresseavvägningen viktas integritetsintresset beroende på kontext och kan få olika tyngd beroende på om bevakningen omfattar personal eller barn, med andra ord vilken kategori av enskilda som bevakas. Intresseavvägningen handlar om att väga kommunens

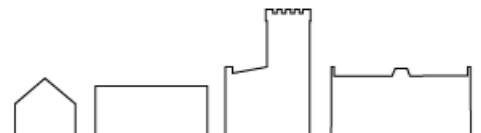
⁷ Kamerabevakningslag (2018:1200) | Sveriges riksdag

⁸ 9 § kamerabevakningslagen

⁹ 10 § kamerabevakningslagen

¹⁰ 7–8 §§ kamerabevakningslagen

¹¹ 11 § kamerabevakningslagen

behov av att kamerabevaka mot den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Om bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset är bevakningen tillåten.

Intresset av att inte bli bevakad kan variera beroende på:

- vilket område som filmas
- vilken verksamhet som pågår där
- vilken situation de bevakade personerna är i när de blir filmade
- om personerna rimligen kan förvänta sig att bli kamerabevakade på platsen
- vilka tider bevakningen sker
- hur bevakningen går till, exempelvis om den sker med inspelning eller bara i realtid.

Vid värderingen av bevakningsintresset ska följande behov av kamerabevakning särskilt beaktas¹².

”Förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats, eller

en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,

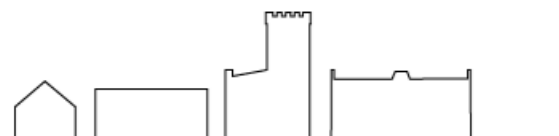
förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,

utöva kontrollverksamhet,

förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, eller tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.”

Uppräkningen innebär att lagstiftaren i förväg har tagit ställning för att det finns ett tungt vägande bevakningsintresse i de ovan angivna fallen. Den utesluter således inte att andra bevakningsintressen kan beaktas men för detta krävs en starkare motivering.

¹² 8 § andra stycket kamerabevakningslagen

Behov av kamerabevakning som särskilt ska beaktas

I 14 § lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete anges att kommuner får bedriva kamerabevakning i syfte att verka för att platser i kommunen dit allmänheten har tillträde är trygga och säkra. Av förarbetena¹³ till bestämmelsen framgår att bestämmelsen innebär att kamerabevakning kan ske bland annat i sådan verksamhet som kommuner bedriver som syftar till att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet eller att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Även kamerabevakning i syfte att förebygga olyckor inkluderas.

Med platser dit allmänheten har tillträde avses exempelvis gator, torg och parker, men också bland annat affärer, varuhus och banker¹⁴.

För att en plats ska anses som brottsutsatt (punkten 2 a.) ska det finnas ett problem med brottslighet på platsen. Som problem räknas att det ska ha inträffat något enstaka brott men inte att brottsligheten är ovanligt hög på platsen i förhållande till andra jämförbara platser. Även brottslighet i omedelbar närhet till platsen kan beaktas. Den brottslighet som avses omfattar brott i allmänhet såsom våldsbrott, stöldbrott, narkotikabrott och skadegörelse.

Kamerabevakning kan också vara tillåten utifrån den punkten om en plats *typiskt sett* är att anse som brottsutsatt, utan att se till den faktiska brottsligheten på platsen. I förarbetena till kamerabevakningslagen nämns knutpunkter för allmänna kommunikationer som sådana platser. I rättstvister med Integritetsmyndigheten har Danderyds kommun åberopat detta beträffande Mörby Centrum men inte fått gehör för det. Busstorget i Mörby centrum har inte ansetts vara en sådan knutpunkt som typiskt sett kan anses brottsutsatt.¹⁵

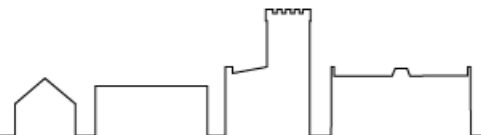
Med platser där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom (punkten 2 b.) avses, utöver platser där olika typer av brott har begåtts, också platser där det av andra skäl kan konstateras en förhöjd hotbild mot människor som vistas på platsen eller mot egendom som finns där. Som exempel i förarbetena till kamerabevakningslagen nämns asylboenden eller vissa myndigheters entréer, lokaler och fordon.¹⁶

¹³ Prop. 2024/25:93 s. 162

¹⁴ Prop. 2024/25:93 s. 70

¹⁵ Prop. 2017/18:213 s 66–67, kammarrättens dom i mål nr 1722–23

¹⁶ Prop. 2017/18:231 s. 67

Omständigheter kring själva kamerabevakningen som ska beaktas särskilt

Om det kan slås fast att det finns ett behov av kamerabevakning ska prövning av integritetsintresset påverkas av:

1. hur bevakningen ska utföras,
2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och
3. vilket område som ska bevakas¹⁷.

Punkt 1 tar exempelvis sikte på om inspelning kommer att ske eller om det enbart sker en bevakning i realtid där någon tittar på det kameran visar och på hur stor del av dygnet som bevakningen ska ske. Inspelning anses inkräkta mer på integriteten än om någon enbart tittar i realtid. Detta gäller även om inspelningen görs tillgänglig enbart om något har hänt (exempelvis om ett brott har begåtts) och annars raderas inom en viss tid utan att någon har tittat på den.

Punkt 2 omfattar till exempel hur enkelt det är att identifiera de personer som filmas (upplösning på bild, pixling) eller om kameran endast aktiveras genom förinställda funktioner (rörelse-, värme- eller ljudsensorer).

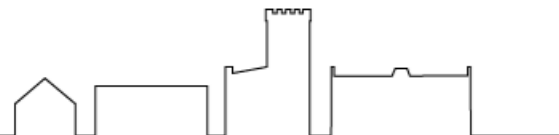
Punkt 3 innebär att kamerabevakning av områden där många rör sig ökar kraven på bevakningsintresset. Särskilt gäller det om personerna är på väg till och från arbete, om de rör sig i området av rekreationsskäl eller om det är barn som bevakas. Kamerabevakning som visar barn så att de kan identifieras på något enda sätt är i princip aldrig tillåten.

Som exempel på hur punkt 1–3 kan tillämpas kan nämnas att bevakningsintresset blir starkare om kamerorna endast används i realtid, om tekniska åtgärder har vidtagits för att försvåra identifiering och om bevakningen är tidsbegränsad. Ytterligare en faktor är om platsen sällan används av barn. Detsamma gäller om området inte främst används för resor till och från arbete eller för rekreation.

Konsekvensbedömning, artikel 35 i dataskyddsförordningen

Det kan vara nödvändigt att som en del av intresseavvägningen göra en konsekvensbedömning innan kamerabevakning beslutas. Behandling av personuppgifter

¹⁷ 8 § tredje stycket kamerabevakningslagen

som sker genom ”systematisk övervakning av en allmän plats i stor omfattning” är ett exempel då en konsekvensbedömning ska genomföras.

Kravet på att göra en konsekvensbedömning aktualiseras relativt ofta eftersom kamerabevakning i sig ofta är ett integritetskänsligt sätt att behandla personuppgifter. Anledningen är bland annat att stora mängder personuppgifter kan samlas in och lagras samt att beroende på var kameran är kan den enskilde inte undvika att bevakas.

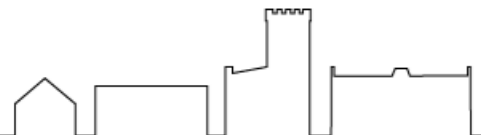
Vid varje initiativ om kamerabevakning måste den personuppgiftsansvariga nämnden själv bedöma om en konsekvensbedömning är obligatorisk. Att inte ha genomfört en konsekvensbedömning trots att det varit obligatoriskt, eller ha genomfört den på ett bristfälligt sätt, kan leda till att IMY utfärdar sanktionsavgift.

Det är viktigt att vara medveten om att det är ”typen av behandling” som är relevant när behovet av en konsekvensbedömning ska bedömas. Åtgärder som ska reducera eller eliminera risker vid den enskilda planerade behandlingen är alltså inte relevant att beakta vid denna bedömning. Riskreducerande åtgärder ska beaktas först inom ramen för själva konsekvensbedömningen.

För att avgöra om en konsekvensbedömning är obligatorisk är de faktorer som anges i artikel 35.1 i GDPR, och IMY:s förteckning enligt artikel 35.4 i dataskyddsförordningen, avgörande. De är:

- användning av ny teknik
- behandlingens art
- behandlingens omfattning
- behandlingens sammanhang
- behandlingens ändamål
- det sker systematisk övervakning av allmän plats i stor omfattning.

Kamerabevakning som innebär personuppgiftsbehandling är typiskt sett att anse som en ”systematisk övervakning”. Begreppet ”en allmän plats” ska ges en vid innebörd och inkludera alla platser som är tillgängliga för allmänheten, exempelvis torg, köpcentra, gator, marknader, tågstationer och offentliga bibliotek. Det finns inga uttalade tröskelvärden för när en behandling ska anses ske ”i stor omfattning”. Det som bör beaktas är antalet berörda

personer, mängden data och/eller antalet typer av uppgifter som behandlas, behandlingens varaktighet och behandlingens geografiska omfattning. Det är viktigt att göra en väl underbyggd uppskattning av den mängd personuppgifter som ska behandlas.

Tillsyn och sanktioner

IMY har i Tillsyns- och vägledningsprioriteringar 2025¹⁸, framhållit att det finns ett stort behov av att ge aktörerna vägledning, samt av att göra uppföljningar i form av tillsyn, eftersom de intresseavvägningar som numera ska göras av de ansvariga för kamerabevakningen är komplicerade. Fokus på tillsynen ska vara på registerförteckningen och verksamheter med tillstånd ska prioriteras vid kommande tillsyn¹⁹.

IMY bedriver tillsyn för att säkerställa att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter och att god sed iakttas vid kamerabevakning. Enligt IMY:s övergripande effektmål ska tillsynen skapa praxis och bidra till lärande för många.

I följande tre kapitel presenteras vägledande exempel på tidigare bedömningar av IMY. Kungälv kommun genomförde kamerabevakning utan tillstånd men undgick sanktionsavgift, eftersom kommunen hade vidtagit åtgärder för att enskilda personer inte skulle kunna identifieras, även om dessa åtgärder inte var tillräckliga för att ändra intresseavvägningen. Ett bostadsföretag fick 200 000 kronor i sanktionsavgift då intresseavvägningen för samtliga platser förutom garaget inte ansågs uppfylla sådana krav att det gav företaget rätt att kamerabevaka. En av Stockholms stads skolor fick en sanktionsavgift på 800 000 kronor för att motivet att förhindra anlagda bränder i den rådande kontexten ansågs sakna rättslig grund, samt att de kamerabevakat en oproportionerligt stor yta.

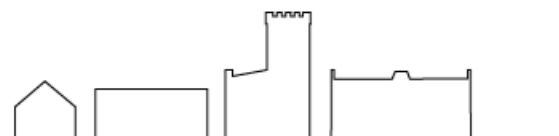
Kungälvsfallet 2023, – tillståndsplikt gällde trots anonymiseringsteknik

IMY förbjöd Kungälv kommun²⁰ att kamerabevaka på vissa allmänna platser där kommunen inte har ansökt om tillstånd för att få kamerabevaka. Kommunen tilldelades en reprimand. Förmildrande omständigheter gjorde att sanktionsavgifter inte togs ut. IMY:s granskning visar att sex av nio av de platser som klagomålet gällde var tillståndspliktiga och att tillstånd

¹⁸ Diarienummer IMY-2025-5238 Datum 2025-03-13

¹⁹ enligt information vid IMY:s webinarium den 28 mars

²⁰ Kungälv kommun, Tillsyn enligt kamerabevakningslagen. Beslut 2023-05-15.

saknades. För de övriga tre platser som klagomålet avsåg fanns antingen tillstånd eller så förelåg inget krav på tillstånd.

Kommunen använde kamerabevakning med anonymiseringsteknik och menade att personer därmed inte kunde identifieras. Kan enskilda inte identifieras är kamerabevakningslagen inte tillämplig. IMY konstaterade dock att redan upptagningen av originalvideon, överföringen av originalvideon till servern och bearbetningen av originalvideon gör att bevakningen omfattas av kamerabevakningslagen. Anonymiseringstekniken som användes byggde på att kamerabilderna pixelerades men IMY bedömde att bilderna ändå var tillräckligt tydliga för att enskilda personer skulle kunna komma att identifieras. Det gäller särskilt vid bevakning där en viss personkrets normalt uppehåller sig, till exempel vid skolor.

Pixeleringen av bildmaterial innebär dock att integritetsintrånget minskar, jämfört med om det under hela processen varit fråga om behandling och lagring av högupplösta bilder. Att kommunstyrelsen använder integritetsfrämjande teknik såg som en förmildrande omständighet.

I sitt beslut konstaterar IMY att kommunen bröt mot tillståndskravet i kamerabevakningslagen och förbjöd kommunen att bedriva kamerabevakning på ett antal platser utan kamerabevakningstillstånd.

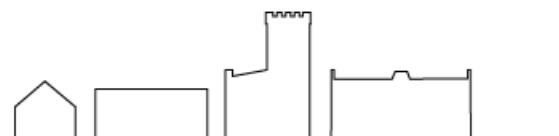
Granit Bostad 2024, endast skäligt att bevaka garaget och skyltar ska uppdateras

Integritetsskyddsmyndigheten ansåg att Granit Bostad Beritsholm AB hade behandlat personuppgifter i strid med artikel 6.1 och artikel 13 i dataskyddsförordningen genom att bedriva kamerabevakning i bolagets fastighet utan rättslig grund.

IMY beslutade om en sanktionsavgift om 200 000 kronor²¹ samt ett föreläggande enligt artikel 58.2 d i dataskyddsförordningen att senast fyra veckor efter att IMY:s beslut fått laga kraft vidta åtgärder för att säkerställa att:

1. bolaget upphör med kamerabevakningen av samtliga platser i fastigheten undantaget garaget.
2. det på kamerabevakningsskyltarna finns uppgifter om bolagets identitet och kontaktuppgifter till bolaget, i form av mailadress eller telefonnummer.

²¹ Granit Bostad Beritsholm AB, Tillsyn enligt dataskyddsförordningen. Beslut 2024-12-11.

Fallet Aspuddens skola, 2023, val av rättslig grund och oskäligt stor yta bevakad

Aspuddens skola²², som hör till Stockholm stad, får kamerabevaka för att förebygga anlagda bränder, men behövde begränsa bevakningen dagtid till problemområden. IMY:s kritik mot skolan handlade om val av rättslig grund för kamerabevakningen, att all kamerabevakning skett dygnet runt och att kamerornas upptagningsområde inte hade begränsats utan omfattade för stora ytor i förhållande till ändamålet. En sanktionsavgift på 800 000 kronor utfärdades.

Exempel, intresseavvägningar i olika miljöer

Ett beslut att använda kamerabevakning efter en intresseavvägning som kommunen gör själv bör föregås av en omfattande analys av domskäl i förhållande till kommunens ansvar enligt lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Dessutom ska andra förebyggande metoder ha övervägts innan det görs en bedömning om att kamerabevaka.

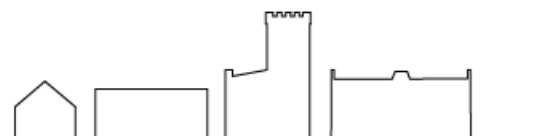
Exempel skola

Enligt IMY:s vägledning, som bygger på tidigare bedömningar och rättsfall, väger integritetsintresset särskilt tungt i skolmiljö. Barns integritet är extra skyddsvärd, men även personalen behöver skyddas mot långtgående intrång.

Enstaka incidenter av våld, hot och kränkningar i skollokaler har inte visat sig räcka för att införa kamerabevakning. Däremot är det lättare att motivera kamerabevakning i lokalerna under tider då verksamhet inte bedrivs, exempelvis för att kunna utreda olaga intrång eller inbrottsstöld. (IMY, 2023). Det är då viktigt att ta reda på om det spelar roll vem som har rätt att begära ut film (polis eller rektor) samt under vilka omständigheter. Skolpersonal och rektor borde rimligtvis ha lättare känna igen personal/elever på film. Samtidigt kan det vara bra för vaktmästare/rektorer att analysera samband mellan mindre allvarliga fall av skadegörelse och intrång vilka polisen inte lägger stor vikt vid att utreda.

Många förknippar säkerhet i skola med åtgärder mot pågående dödligt våld. IMY menar att kamerabevakning kan ske om det endast sker vid krissituationer såsom att larm för

²² Utbildningsnämnden i Stockholms stad – Aspuddens skola, Tillsyn enligt dataskyddsförordningen. Beslut 2023-10-03.

inrymning startar (IMY, 2023). Det kan tekniskt lösas genom att kameran programmeras att starta utifrån sådana förutsättningar.

Skolgårdar, som ofta utsätts för brott såsom skadegörelse, betraktas som ”generellt brottsutsatta”. Detta innebär att en utförlig brottsanalys inte är nödvändig, även om den bör genomföras av utvärderingsskäl. Integritetsintresset anses däremot vara högt under de tider då personal och barn vistas på skolgården, men lägre under kvällar, nätter och helger.

Dessutom går det generellt sett bra att sätta upp kameror som filmar fasaden och två meter ut från fasaden utan någon särskild motivering (MY, 2023).

Exempel Mörbyplan torget vid Mörby Centrum

Danderyds kommun har ansökt om tillstånd för att använda kamerabevakning vid det så kallade busstorget i Mörby centrum. Kammarrätten i Stockholm avslog ansökan den 11 januari 2024²³ och kommunen fick inte prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen²⁴.

Ansökan avsåg kamerabevakning med inspelning, dygnet runt, men inte någon bevakning i realtid. Det inspelade materialet skulle sparas i sju dagar och göras tillgängligt endast om Polismyndigheten begärde att få ta del av det för att utreda brott. Syftet med bevakningen var att skapa trygghet, vara avskräckande och förhindra brott samt öka möjligheterna till och underlätta arbetet med utredning av brott som skett i området eller i närområdet.

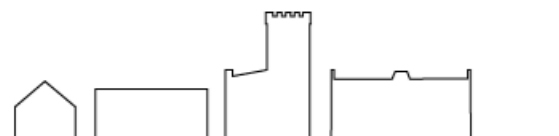
Enligt kammarrätten var den brottslighet som kommunen redovisade inte tillräckligt omfattande för att motivera mer än ett lättare intresse av kamerabevakning. Samtidigt bedömdes intresset av att inte bli bevakad väga tungt, med hänvisning bland annat till att kamerabevakningen skulle komma att omfatta ett stort antal personer på väg till och från arbetsplatser, bostäder och butiker och till att bevakningen skulle ske dygnet runt med inspelning.

Exempel vägnät och infarter/utfarter

Trots att det finns uppenbara skäl att kunna bevaka genomfarter och stora vägar då många måste passera dessa platser, och även om det därmed skulle finnas möjlighet för polis att eftersöka fordon eller personer, kan det vara svårt att hävda att det finns tillräckligt starka skäl för en kommun att övervaka dem. I tidigare fall har IMY varit väldigt tydlig med att det

²³ Mål nr 1722–23

²⁴ Mål nr 565–24

endast är de brott som sker på en plats som kan vägas in i bedömningen. Att platsen kan vara strategisk av andra orsaker tillmäts inte betydelse. Det kan även hävdas att den myndighet som har det brottsbekämpande ansvaret (utredning och lagföring) snarare är polismyndigheten.

Vilka kameror gör nytta på vilken plats?

Enligt rapporter och sammanställningar

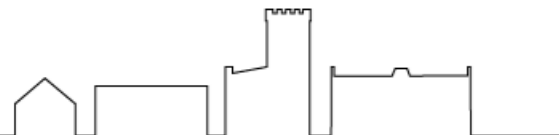
Enligt en metastudie baserad på 78 studier, utvalda utefter strikta kriterier, har kamerabevakning främst en förebyggande effekt (inte att förväxla med utredande effekt) under vissa särskilda omständigheter. Signifikanta brottsförebyggande effekter kunde ses avseende brott mot fordon, egendomsbrott och narkotikabrott, men inte beträffande våldsbrott och ordningsstörningar. Vad gäller platser för kamerabevakning sågs en förebyggande effekt vid bilparkeringar och i bostadsområden, men inte i centrumkärnor, kollektivtrafik eller särskilda bostadsområden med flerfamiljshus (BRÅ, 2018).

Resultaten visar också att aktiv kamerabevakning och kamerabevakning tillsammans med flera kompletterande insatser sammantaget gett brottsförebyggande effekter. Däremot gav inte passiv kamerabevakning (att endast spela in bild och ljud) eller kamerabevakning som kompletterats med max en (1) annan insats någon förebyggande effekt. Därutöver har kamerabevakning sammantaget gett brottsförebyggande effekter i Storbritannien, men inte i USA (BRÅ, 2018).

Nationalekonom Mikael Priks, vid Stockholms universitet, uppger att övervakningskameror tenderar att minska antalet anmälda brott i stadsmiljö med cirka 20 till 25 procent. Priks har även analyserat effekterna av övervakningskameror i Stockholms tunnelbana och kom fram till att brottsligheten på stationer i innerstan minskade i samma utsträckning. Vidare har han undersökt hur kameror påverkar brottslighet inne på fotbollsarenor och sett att de har minskat våldsbrott och incidenter med inkastade föremål (Priks, 2025). Vid tolkning av dessa studier bör man skilja på kameror som hanteras minuteroperativt och är kopplade till larmcentral och kameror som endast spelar in material som samlas in i efterhand.

Hinder och möjligheter med användning av filmmaterial

Teknik för att tolka material från kameror utvecklas, inte minst genom AI-verktyg. Hittills har Danderyds kommun och polisen sökt igenom filmmaterial manuellt och med hjälp av

snabbspolning vilket är tidskrävande. Det kan komma att krävas investeringar i teknik, personal och utbildning för att hantera datamaterial från kameror.

I olika delar av världen satsas det olika mycket på kamerabevakning och regelverken för hur den får användas varierar. Därför kan effekter av kameror ha olika utfall i olika länder (olika kontexter). I Storbritannien kan gärningspersoner ofta följas över tid tack vare hög kameratäthet, medan Sverige har få sådana platser (Priks, 2025).

Med ny teknik kommer även ansvar att reflektera över hur integriteten påverkas då separata data som adderas upp till en mängd data kan missbrukas och ha stark inverkan på integritet.

Lokala erfarenheter av kamerabevakning

Danderyds kommun har sedan 2021 en kamera som bevakar infartsparkeringen vid Vendevägen 96 (se figur 2 till höger). Polisen har under en kortare period använt tillfälliga bevakningskameror i Djursholm.

Figur 2) Bild av Vendevägens parkering tillika tillåtet kamerabevakningsområde

Erfarenheter från Vendevägen

Det har skett en förändring i antalet polisanmälda brott på platsen över tid 2014–2024. Inte minst har antalet anmälningar av mindre grova brott såsom smitningar och skadegörelse minskat (se diagram nedan). Samtidigt verkar en liknande förändring ha skett även vid parkeringen på andra sidan vägen som inte kamerabevakas, vilket talar för att det är något annat än kameror som påverkar statistiken. Tänkbara förklaringar till förändringarna skulle kunna vara antalet patrulleringar av polis²⁵, anmälningsbenägenhet, förekomst av väktare/ordningsvakter, kameror i bilar och bland allmänhet, generella förändringar vad gäller människors rörelsemönster eller att olika brottstyper ökar eller minskar i olika perioder. Många gånger är det en kombination av påverkansfaktorer som skapar förändringar. Det går med andra ord inte att säga om kamerorna vid Vendevägen påverkat statistiken utifrån en sådan jämförelse.

²⁵ Möjligen kan man säga att "upptäcktsbrott" (brott som uppdagas av polis som söker upp dem) såsom rattfylleri och narkotikabrott minskat vilket indikerar att anmälningarna minskat på grund av att polis mer sällan närvarar på platsen.

Däremot kan kamerabevakningen ha varit till stöd i brottsutredningar. Sedan kameran installerades har polisen begärt ut data och erhållit denna vid fem tillfällen. Vid två tillfällen har det gällt bilrån och vid två tillfällen bildelsstölder. Vid en katalysatorstöld har registreringsnumret på gärningspersonernas bil kunnat identifieras. Vid en stöld av fyra hjul var det svårare att erhålla bra material då gärningspersonerna placerat sig på en del av parkeringen som var förhållandevis mörk. Det finns med andra ord skäl att även se över belysning när en kamera ska installeras.

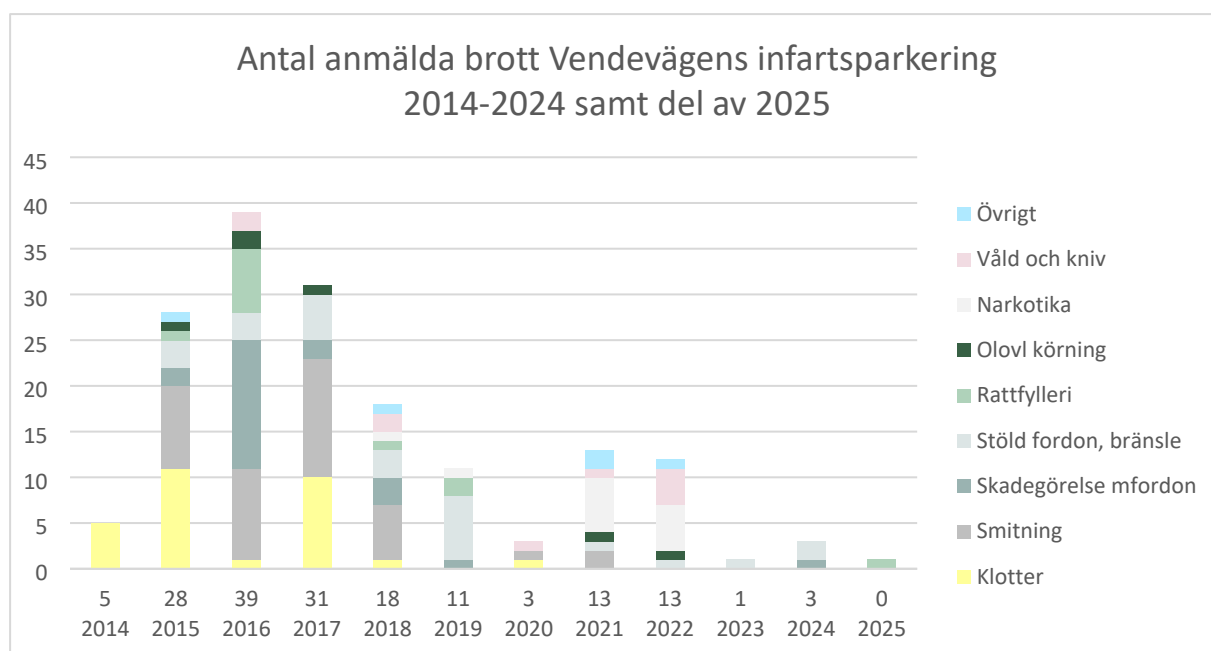

Diagram 3) Antal polisanmälda brott, kamerabevakat område vid Vendevägen 2014-del av 2025

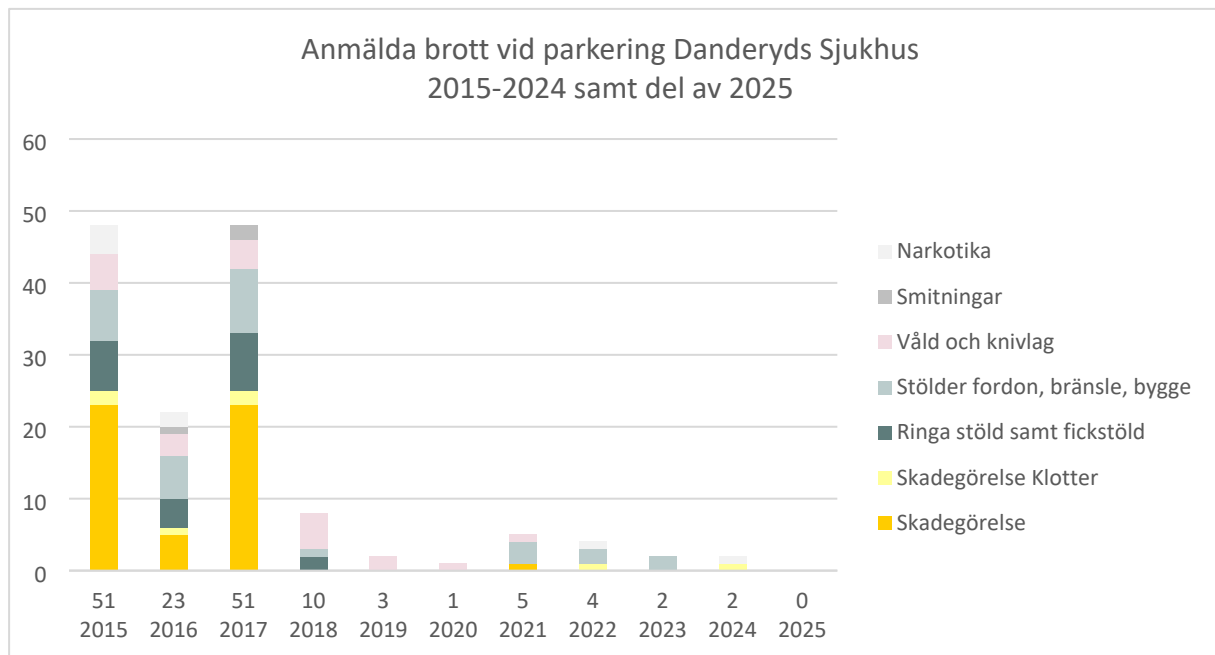

Diagram 4) Antal polisanmälda brott vid parkeringar runt Danderyds Sjukhus 2015-del av 2025 ("kontrollområde", används för att jämföra utveckling vad gäller förekomst och brottstyp)

Erfarenheter från polisens kameror vid Djursholms torg, mobil kamera med mera

Polisen omfattas inte av samma lagkrav beträffande kamerabevakning. I augusti 2018 satte polisen upp tillfälliga kameror för bevakning i Djursholm eftersom det vid tre tillfällen skett överfall (betecknade som rån) i hem i Djursholm. Det var speciella omständigheter och det fanns en oro för upprepade brottlighet.

I takt med att den komplexa organiserade brottsligheten förändras och tekniken utvecklas använder polisen i allt högre grad mobila kameror och drönare. Användningen publiceras på polisens hemsida i enlighet med lagkrav. Efter att en explosion i Danderyds kommun ägt rum under sommaren 2025, placerades en mobil kamera ut.

Analys

Lagändringen i kamerabevakningslagen innebär att kontrollen av kamerabevakning numera sker genom tillsyn i efterhand, till skillnad från tidigare då kommuner ansökte om tillstånd hos Integritetsskyddsmyndigheten. Kommunernas bedömningar behöver därför förhålla sig till den praxis som myndigheten tidigare har etablerat. Erfarenheterna av de ansökningar om

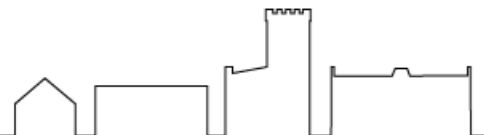
kameratillstånd som Danderyds kommun redan gjort i kombination med tidigare rättsfall kan därför användas som vägledning vid bedömningar av om platser kan kamerabevakas.

Kamerabevakning vid de två platser där kommunen sökt tillstånd, Mörbyplan samt Vendevägen 94–96 inklusive infartsparkeringen och viaduktens passage med gång och cykelväg godkändes endast partiellt. Vid Vendevägen erhöles endast tillstånd för parkeringsytan och vid Mörbyplan bedömdes att endast mindre ytor i och vid bussskurerna kan kamerabevakas. Dessa ytor bedömdes inte var tillståndspliktiga. Eftersom Mörbyplan och infartsparkeringen vid Vendevägen är mer brottsdrabbade än många andra platser i kommunen blir det särskilt intressant att identifiera områden där integritetsintresset är lägre, för att kunna föreslå platser där kamerabevakning kan vara möjlig.

IMY:s formuleringar i de här fallen indikerar även att IMY anser att två argument som Danderyds kommun anfört ses som irrelevanta i bedömningarna. IMY verkar inte fästa någon vikt vid att en plats kan vara strategisk på grund av att gärningspersoner passerar där. IMY har exempelvis önskat att Danderyds kommun korrigerar statistik så att den endast representerar brotten på den yta som kameran bevakar och inte dess närområde. Danderyds kommun har också i ansökan beskrivit att mörkertalet för brott kan antas vara okänt och att kamerabevakning skulle kunna ses som ett sätt att öka anmälningsbenägenhet. Det har inte kommenterats av IMY vilket kan tyda på att resonemanget inte tillmätts något nyttovärde eller ringa vikt.

Möjligheterna att undvika sanktioner vid en framtida tillsyn förefaller vara större om kommunen fokuserar på platser eller tidpunkter där integritetsskyddets värde bedöms lägre. Parkeringar har fått godkänt för kamerabevakning i Danderyds kom, liksom fallet är i andra kommuner. Därför kan de generellt sett anses vara platser som kan kamerabevakas med lägre risk för sanktioner. Parkeringar är dessutom en av de få platser vid vilka kameror med statistisk säkerhet har påverkat förekomsten av brott. Det är möjligen mer vanskligt att motivera kamerabevakning vid torg eftersom kommunen redan fått avslag på kamerabevakning vid busstorget/Mörbyplan. En möjlighet är att begränsa tiderna för kamerabevakningen så att torget endast bevakas nattetid då relativt få personer passerar.

Till analysen kan även tilläggas att de stora knutpunkterna i Danderyds kommun är de platser som får flest omnämningar som otrygga/otrivsamma i trygghetsundersökningar där fritextsvar är möjligt. Sådana platser skulle därför kunna vara platser där allmänhet i hög grad uppskattar kamerabevakning.

Torg och parkeringar kan således vara av särskilt intresse att studera i syfte att hitta lämpliga platser för kamerabevakning. En sammanställning av brottsligheten på ett urval av parkeringar och torg i kommunen under en dryg 10-årsperiod har därför skapats i syfte att möjliggöra en överblick och prioritering av platser. (se Tabell 2 nedan). Den har kompletterats med ett diagram över brottsligheten på samma platser de senaste åren från 2020 och framåt (se Diagram 5 nedan)

Sammanställningarna visar att parkeringarna vid Danderyds Sjukhus, Vendevägen samt busstorget vid Mörbyplan är de platser som under en knapp 10-årsperiod har haft högst antal brott per år. Spannet för de tre platserna är 15–16 brott per år. Mörbyplan har högre förekomst av grova brott och stölder. De polisanmälda brotten under de senaste fyra och ett halvt åren är flest vid Mörbyplan och Vendevägen följt av uteparkeringen Mörby C Norra samt Enebyängens parkering. Uteparkeringen vid Mörby Centrum Norra och parkeringen vid Enebyängen har haft fler brott de senaste åren än parkeringen vid Sjukhuset trots att medelvärdet för brott de senaste tio åren för den senare parkeringen är avsevärt högre. De anmälda brotten har sjunkit rejält över åren vid den parkeringen. Slutsatsen blir att av de studerade platserna är Enebyängen och Uteparkeringen vid Mörby Centrum Norra som utifrån brottslighet över åren samt de senaste knappt fem åren kan prioriteras om kameror önskas på dessa platser.

		Polisanmälda brott för ett antal platser 2025-01-01 till 2025-08-22							
		Crude	Rensat	Rensat	Diverse	Stöld	Skada	Diverse	Stöld
	Markägare	Brott (n)	Brott (n)	Medel	Våld/Hot*	Fordon	Fordon	Narkotika	Cykel
Parkering Mörbybadet	Danderyds kom	41	41	4,3	3	3	4	5	1
Parkering Enebyängen	Erf Sthlm No1 AB	42	34	3,6	1	2	5	0	0
Uteparkering Mörby C Norr	Skandia Fastigheter	32	31	3,3	2	4	2	0	0
Parkering Djursholms Ösby	Danderyds kom.	0	0	0,0	0	0	0	0	0
Parkering Mörby Station	Danderyds kom.	0	0	0,0	0	0	0	0	0
Eneby Torg	BRF Eneby torg	14	10	1,1	5	0	0	0	0
Mörbyplan	Danderyd	204	146	15,4	46	14	10	7	13
Nora Torg	Danderyd (privat?)	4	1	0,1	0	1	0	0	0
		Polisanmälda brott för ett antal platser 2025-01-01 till 2025-08-22							
Parkering Sjukhuset	Region Stockholm	194	154	16,2	17	6	59	8	19
Parkering Vendevägen	Danderyds kom.	164	155	16,3	6	16	24	7	0

*Våld och hot är en sammanslagning av olika brottskategorier; Misshandel, Hot, Rån, Ofredande, Brott mot vapenlag, Våld mot tjänsteman

Tabell 2) Polisanmälda brott för ett urval av platser 2015-del av 2025 (antal och medelvärde per år)

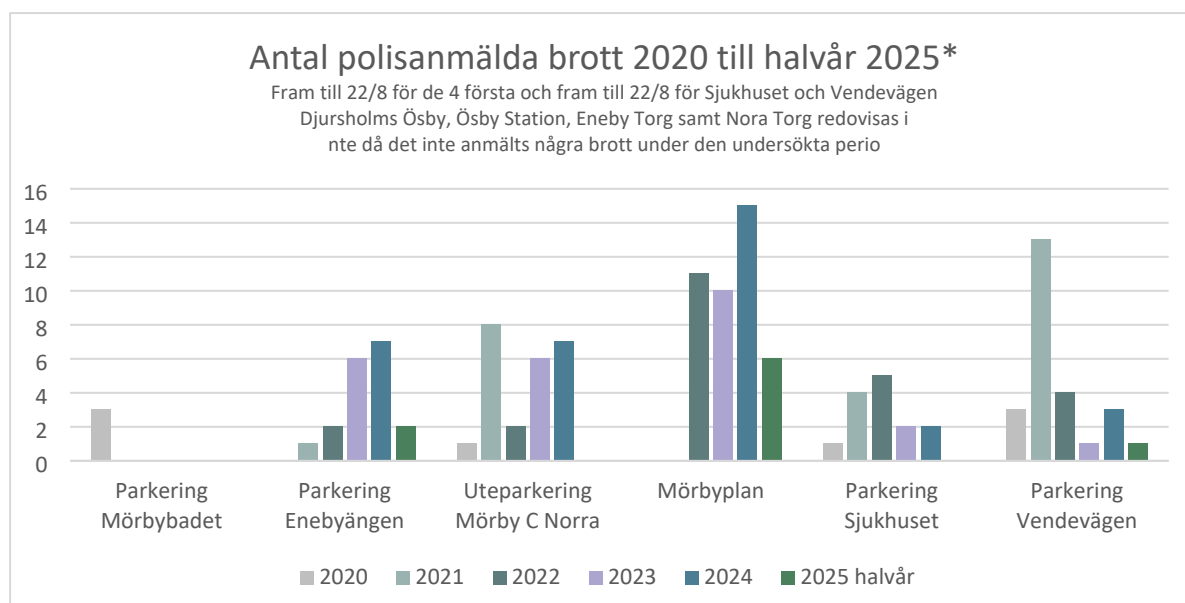

Diagram 5) Antal polisanmälda brott, urval av platser, 2020-del av 2025

Som beskrivits i tidigare kapitel finns även skäl att överväga bron över Danderydsvägen mellan Fribergaskolan och Mörby Centrum samt Industriområdet vid Rinkebyvägen. I området finns förutsättningar för samverkan med företag och fastighetsägare. Det förutsätter dock ett förarbete med att sondera intresse för ett sådant samarbetsprojekt²⁶. I första hand rekommenderas därför att prioritera andra identifierade platser till en början.

²⁶ Eventuellt med en gemensam budget utifrån metoden Business Improvement District (BID) "BID är ett sätt att organisera och formalisera samverkan och partnerskap mellan olika fastighetsägare och offentliga aktörer. [...] Metoden bygger på att de involverade parterna under en viss tid gemensamt finansierar åtgärder för att förbättra situationen inom ett tydligt avgränsat geografiskt område. Detta kan ske genom ökad handel, olika attraktioner och fysiska åtgärder. Arbetet kan på sikt bidra till att motverka brottsligheten och öka tryggheten på en fysisk plats eller i en hel stadsdel." Boverket 2025 [BID - Boverket](#)

Kostnader

Kostnaderna för kamerabevakning kan grovt delas upp i fasta kostnader/inköp, kostnader vid implementering, arbetskostnader och löpande kostnader

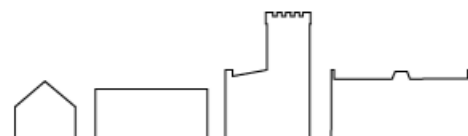
Typ av kostnad	Exempel
Inköp	Kamera, Mjukvara, Sensor, Skyltning på platsen enligt lag, Om belysningen är dålig kan kostnader för det tillkomma
Implementering	Beror på platsen vilka förutsättningar som finns. Vid Vendevägen var det nödvändigt med dragning av kabel för anslutning av kamera. Kan finnas behov av stolpar att fästa kameror på.
Arbetskostnader	Fördjupad analys av platserna, Projektplanering, Upphandling, Underhåll, Drift, Ta ut filmmaterial och granska, Utbildning av personal att hantera system och processer, Dokumentation, Utvärdering, Kommunikation (varav det finns lagkrav för de tre sista nämnda uppgifterna)
Löpande kostnader	Abonnemang till larmcentral, Kompletterande insatser såsom väktarbevakning, förvaltning med mera som f

Tabell 3) Kostnader vid kamerabevakning, Fasta och löpande kostnader vid implementering och drift

Slutsats

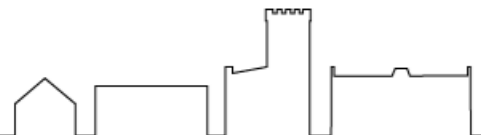
Slutsatsen utgörs av förslag på platser som kan prioriteras för att sedan gå vidare med en fullständig utredning och intresseavvägning/konsekvensanalys. Den bedömning som genomförts utgör ett steg på vägen för att prioritera mellan eventuella platser, men innebär ingen garanti för att kamerabevakning kan införas, eftersom en fullständig intresseavvägning måste göras för att detta ska kunna avgöras.

- **Större parkeringar såsom infartsparkeringar** inklusive intilliggande cykelparkeringar. Motivet att välja dessa platser är det finns skäl att anta att integritetskraven är förhållandevis lågt på dessa platser samtidigt som det finns dokumenterad brottslighet. Utifrån polisanmäld brottslighet under de senaste fem åren på ett antal utvalda platser (diagram 5) faller valet på Uteparkeringen vid Mörby Centrum Norra samt Enebyängens parkering. Det senaste helåret 2024 anmäldes dock endast 7 brott vardera på dessa parkeringar. Trots att de jämförelsevis har högre antal anmälda brott är det inte säkert att brottsligheten kommer att väga tungt nog när intresseavvägningen görs. Ingen av

dess parkeringar ägs av Danderyds kommun varför bevakning måste planeras i samverkan med markägare. Det kan antas att en större andel av invånarna föredrar kamerabevakning vid Mörby Centrum Norra, eftersom knutpunkter ofta uppges som otrygga i trygghetsundersökningar.

- **Skolgårdar under kvällar och nätter.** Skadegörelser och inbrott förekommer vid skolor. I perioder kan det förekomma att grupper samlas där och som stör ordning eller förstör. Kommunen har fått avslag på kamerabevakning som bevakade del av skolgård under dagtid på grund av integritetsskäl men under sen kväll och natt torde värdet av påverkan på integriteten vara lägre då elever och personal normalt inte vistas där. Danderyds gymnasium är en stor skola där det förekommit skadegörelse och andra incidenter under kväll och natt. Skolan har även en parkering.
- **Torgytor, särskilt nattetid.** Bevakas torgytor endast nattetid kan det hävdas att integritetsintresset är lägre på dessa platser. Antagandet är osäkert eftersom Mörbyplan bedömdes ha för låg brottslighet och för högt integritetsintresse av IMY och Mörbyplan är en av de brottsstaste platserna som studerats i utredningen.. En ny analys av Mörbyplan kan aktualiseras, eftersom IMY:s tidigare intresseavvägning kan påverkas av om platsen endast ska kamerabevakas på natten eller under sen kväll. Därtill skulle en hotbild, vad gäller sabotage samt terror, kunna föras in i bedömningen men det är mycket osäkert om ett sådant skäl tillmäts betydelse. Framförallt verkar det vara begränsade tider som generellt påverkar intresseavvägningar så att integritetsintresset sjunker. Samtidigt bör noteras att merparten av nuvarande brott sker dagtid och IMY tar även hänsyn till att kamerabevakning ska ske när brott sker. Ytterligare en möjlighet är att filma på de mindre ytor som inte är tillståndspliktiga, förenklat uttryckt ytor som motsvarar busskurernas ytor. Kommunen äger Södra Torget i Mörby Centrum, Nora Torg och delar av Djursholms Torg.
- **Gångbron över Danderydsvägen.** Syftet är förebygga skador och död på grund av kastade föremål från bron. Analysen bör göras i samverkan med Trafikverket
- **Edsviksvägen och industriområdena.** På grund av upprepad brottslighet kan kamerabevakning övervägas i form av samarbete mellan kommun och företag. För att stimulera samverkan vad gäller säkerhet och brott är det bra om både företag och kommun investerar tid och resurser i sådana projekt. Det kan bidra till att öka förutsättningar för ökad och bättre samverkan och fler brottsförebyggande insatser. En sådan samverkan skulle kräva mer tid och planering.

Enligt detta resonemang blir utredningens slutsatser följande:

1. att skolgårdar, torg och parkeringar generellt sett kan övervägas för kamerabevakning
2. att tre specifika platser, vissa under särskilda tider, har prioriterats utifrån jämförelser med de platser som nämns under punkt 1
3. att en plats kan övervägas utifrån de specifika förutsättningar som råder där

Tre specifika platser kan prioriteras vid fortsatt utredning (2):

- Mörbyplan, nattetid
- Danderyds gymnasiums skolgård nattetid
- Utomhusparkeringarna vid Enebybergsängen samt vid Mörby Centrum Norra.

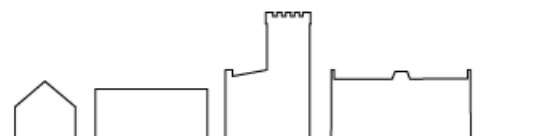
Den tredje slutsatsen är att ytterligare en plats kan förslås för vidare utredning utifrån särskilda skäl som inte gäller för de övriga platserna, nämligen "bron över Danderydsvägen", tillika gångvägen mellan Fribergaskolan och Mörby Centrum. Trots att det förekommer få kända incidenter är vissa av dem av mycket allvarlig karaktär. Varje år inkommer rapporter om att bilar har tvingats väja för eller skadats av stenar eller snöbollar som kastats från individer på bron. En åtgärd skulle kunna vara att sätta upp en sensor som kopplas till en bevakningscentral som kan aktivera en kamera, sända meddelanden samt tillkalla väktare eller liknande resurser (polis eller personal från de närliggande skolorna/fritidsgårdarna) till området.

Bilagor

- Bilaga 1) "LPO Roslagen förslag på polisiär kamerabevakning"
- Bilaga 2) "IMY 2023, Vägledning vid kamerabevakning" Rapport 2023:3
- Bilaga 3) "Flygbilder som visar ritad gräns och statistik för utvalda platser"

Referenser

Danderyds Kommun. (den 01 02 2023). *Samverkansöverenskommelse och handlingsplan mellan polis och kommun 2023-2026*. Hämtat från Danderyds Kommun:
<https://www.danderyd.se/forebyggabrott>

IMY. (2023). *Vägledning vid kamerabevakning*. Hämtat från imy.se:

<https://www.imy.se/globalassets/dokument/rapporter/vagledning-vid-kamerabevakning-IMY-2023.pdf>

IMY. (den 09 06 2025). *Vägledning för integritetsanalys i lagstiftningsarbete*. Hämtat från

IMY.se: <https://www.imy.se/globalassets/dokument/vagledningar/vagledning-for-integritetsanalys-i-lagstiftningsarbete-imy-2024-15399.pdf>

Priks, M. (den 06 09 2025). Professor. (A. Lindell, Intervjuare)

SNS. (den 14 02 2024). Hur påverkar polis och övervakningskameror brottsligheten? SNS.

Hämtat från <https://www.sns.se/artiklar/hur-paverkar-polis-och-overvakningskameror-brottsligheten-2/>

Rekommenderad läsning/lyssning

- Sveriges Radio, podcast, Kamerabevakning – nyttan och riskerna (2025-04-13) Förmiddag i P1, <https://podtail.se/podcast/formiddag-med/kamerabevakning-nyttan-och-riskerna/> Nya regler för kamerabevakning men vad har kamerorna för effekt och hur påverkar det rätten till ett privatliv? Gäster i programmet är Manne Gerell, docent i kriminologi vid Malmö Universitet och advokaten Peter Hellman. Programledare: Nicke Nordmark (innehåller bland annat jämförelser mellan Storbritannien och Sverige)
- SNS Webbsänt seminarium, 2024-02-14, Hur påverkar polis och övervakningskameror brottslighet? [Hur påverkar polis och övervakningskameror brottsligheten? - YouTube](#)
- BRÅ, kamerabevakning och belysning [Kamerabevakning och belysning | Brå - Brottsförebyggande rådet](#)
- <https://www.su.se/nationalekonomiska-institutionen/nyheter/effekten-av-polisinsatser-och-%C3%B6vervakningskameror-p%C3%A5-brottslighet-1.711924>

